

NÓI QUÁ

I – NÓI QUÁ VÀ TÁC DỤNG CỦA NÓI QUÁ

Đọc các câu tục ngữ, ca dao sau và trả lời câu hỏi.

- *Đêm tháng năm chưa nằm đã sáng
Ngày tháng mười chưa cười đã tối.*

(Tục ngữ)

- *Cây đồng đang buổi ban trưa,
Mồ hôi thánh thót như mưa ruộng cày.
Ai ơi bưng bát cơm đầy,
Dẻo thơm một hạt, đắng cay muôn phần.*

(Ca dao)

1. Nói *Đêm tháng năm chưa nằm đã sáng, Ngày tháng mười chưa cười đã tối* và *Mồ hôi thánh thót như mưa ruộng cày* có quá sự thật không? Thực chất, mấy câu này nhằm nói điều gì?

2. Cách nói như vậy có tác dụng gì?

101

4. Tìm năm thành ngữ so sánh có dùng biện pháp nói quá.

Mẫu : *ngáy như sấm*.

5*. Viết một đoạn văn hoặc làm một bài thơ có dùng biện pháp nói quá.

6*. (Thảo luận ở tổ hoặc ở lớp) Phân biệt biện pháp tu từ nói quá với nói khoác.

Ghi nhớ

Nói quá là biện pháp tu từ phóng đại mức độ, quy mô, tính chất của sự vật, hiện tượng được miêu tả để nhấn mạnh, gây ấn tượng, tăng sức biểu cảm.

II – LUYỆN TẬP

1. Tìm biện pháp nói quá và giải thích ý nghĩa của chúng trong các ví dụ sau :

- a) Bàn tay ta làm nên tất cả
Có sức người sỏi đá cũng thành cơm.

(Hoàng Trung Thông, Bài ca vỡ đất)

b) Anh cứ yên tâm, vết thương chỉ sưng da thôi. Từ giờ đến sáng em có thể đi lên đến tận trời được.

(Nguyễn Minh Châu, Mảnh trăng cuối rừng)

c) [...] Cái cụ bá thét ra lửa ấy lại xử nhũn mời hẳn vào nhà xơi nước.

(Nam Cao, Chí Phèo)

2. Điền các thành ngữ sau đây vào chỗ trống /.../ để tạo biện pháp tu từ nói quá : *bầm gan tím ruột, chó ăn đá gà ăn sỏi, nở từng khúc ruột, ruột để ngoài da, vắt chân lên cổ.*

- a) Ở nơi /.../ thế này, cỏ không mọc nổi nữa là trồng rau, trồng cà.
b) Nhìn thấy tội ác của giặc, ai ai cũng /.../
c) Cô Nam tính tình xởi lởi, /.../
d) Lời khen của cô giáo làm cho nó /.../
e) Bọn giặc hoảng hồn /.../ mà chạy.

3. Đặt câu với các thành ngữ dùng biện pháp nói quá sau đây : *ngiên nước nghiêng thành, đời non lấp biển, lấp biển vá trời, mình đồng da sắt, nghĩ nát óc.*